

20 let společně

20 let Svazku obcí středního Pootaví. Co k tomu říci? Podíváme se trochu do historie, připomeneme si, kdy a jak svazek vznikl a také, co během svého dlouhého dvacetiletého života dokázal. Určitě se jeho činnost nerasmazatelně zapsala do historie všech členských obcí. Sblížila starosty ze sousedních či nedalekých obcí, naučila je spolupracovat, pomáhat si navzájem a radovat se z výsledků společné práce. V životním tempu, které nám nedává příliš možností se zamýšlet, možná zapomínáme, jak významné kroky svazek během své existence učinil nejen ve prospěch vlastních členských obcí, ale pro celé Strakonicko. Některé realizované projekty se dotkly celého území jižních Čech. Meziobecní spolupráce, která byla po roce 1990 Ministerstvem pro místní rozvoj a poté Jihočeským krajem formou integrovaných projektů významně podporována, je dnes poněkud opomíjena. Možná, že rekapitulace výsledků této spolupráce obcí pomůže k pozitivnímu přehodnocení současného přístupu k významu svazků obcí pro rozvoj venkovských regionů.

*Jiří Janus
předseda svazku*

ZALOŽENÍ SVAZKU OBCÍ

Svazek obcí vznikl původně podle § 20 občanského zákoníku jako Sdružení obcí středního Pootaví se sídlem v Katovicích. Zakladatelská smlouva byla podepsána zástupci sedmi obcí 10. 2. 1999, kdy byly též schváleny první stanovy. Vznik subjektu se datuje ode dne zápisu do registru zájmových sdružení, který provedl Okresní úřad Strakonice 17. 2. 1999. Ke sdružení pak přistupovaly další obce z okolí sídla svazku.

V souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 128/2000 Sb. bylo sdružení obcí k 1. 1. 2002 přeregistrováno Okresním úřadem Strakonice na dobrovolný svazek obcí a stalo se tak Svazkem obcí středního Pootaví (zkráceně SOSP) dle § 50 zákona č. 128/2000, o obcích. Tento statut mu náleží dodnes. Svazek je od roku 2003 veden v registru RARIS pod číslem 16/DSOST/2003.

VÝVOJ ČLENSKÉ ZÁKLADNY

Obec

Horní Poříčí
Katovice
Krtý Hradec
Mnichov
Novosedly
Pracejovice
Střelské Hoštice
Strakonice
Volenice
Zvotoky
Krejnice
Kalenice
Kladruby
Strašice
Štěchovice
Droužetice
Chrástovice
Únice

Členství od roku

ZAKLADATELSKÁ OBEC 1999
ZAKLADATELSKÁ OBEC 1999
ZAKLADATELSKÁ OBEC 1999
ZAKLADATELSKÁ OBEC 1999
ZAKLADATELSKÁ OBEC 1999
ZAKLADATELSKÁ OBEC 1999
ČLEN OD ROKU 2001
ČLEN OD ROKU 2001
ČLEN OD ROKU 2001
ČLEN OD ROKU 2003
ČLEN OD ROKU 2004
ČLEN OD ROKU 2004
ČLEN OD ROKU 2004
ČLEN OD ROKU 2004
ČLEN OD ROKU 2004
ČLEN OD ROKU 2006
ČLEN OD ROKU 2006
ČLEN OD ROKU 2006

Po dobu dalších 13 let se už počet členů neměnil.

Vstup do svazku podepsal

Václav Paroubek
Ing. Tomáš Hajdušek
Petr Taubr
Ing. František Kruml
Miloslav Kalbáč
František Míšek
Ing. Petr Janoch
Ing. Pavel Vondrys
Josef Hromádka
Zdeněk Chodl
Ladislav Jáchym
Josef Zábranský
Josef Machník
Pavel Mráz
Milan Zíma
Ing. arch. Milan Homolka
Ing. Václav Kučera
Stanislav Mareš

VEDENÍ SVAZKU

OBDOBÍ

1999–2003
2003–2010
2010–2018
2018–dosud

PŘEDSEDA

Jiřina Karasová
Petr Janoch
Jiří Janus
Jiří Janus

OBEC

Katovice
Střelské Hoštice
Novosedly
Novosedly

MÍSTOPŘEDSEDA

Petr Janoch
Václav Paroubek
Miroslav Kolářík
Petr Pešek

OBEC

Střelské Hoštice
Horní Poříčí
Katovice
Horní Poříčí

ČINNOST SVAZKU

PROJEKTOVÁ ČINNOST

Za svoji existenci svazek obcí připravil několik desítek úspěšných projektů a není možné zde všechny uvádět. Připomeneme ty, které významně ovlivnily rozvoj a vzhled jeho zájmového území, nebo dokonce svým významem hranice tohoto území překročily.

CYKLOSTEZKY

Rok 2000 – v rámci integrovaného projektu **Zpracování plánu cyklotras** byl zpracován plán cyklotras kolem Otavy a Volyňky (**Otavská a Volyňská**), bylo osazeno značení části cyklostezky, vydána brožura Pootavím na kole i pěšky a cyklomapa, a to za celkovou částku 286 000 Kč. (Financování: dotace MMR a OkÚ Strakonice, podíl členských obcí).

Rok 2001 – projekt **Realizace cyklotras a cyklostezek I** byl realizován za celkovou částku 715 000 Kč. Byla zpracována prováděcí dokumentace, osazeno další značení cyklotras, provedeny terénní úpravy a zprůjezdnění cyklostezky v úseku Katovice – Kněží hora a opraven můstek pod Kněží horou. (Financování: dotace MMR, MěÚ Strakonice, podíl členských obcí).

Rok 2003 – projekt **Realizace cyklotras a cyklostezek II**

Za celkový náklad projektu 600 000 Kč byly provedeny terénní úpravy části a zprůjezdnění cyklostezky v úseku Kněží hora – Horní Poříčí. (Financování: dotace MMR, podíl členských obcí).

Rok 2004 – projekt **Pootaví turistické – realizace cyklotras a cyklostezek Pootavím**, v rámci tohoto projektu byly provedeny terénní úpravy a zprůjezdnění cyklostezky Strakonice – Dražejov a terénní úpravy části cyklostezky v úseku Horní Poříčí – Střelské Hoštice. Celkový náklad 902 000 Kč. (Financování: MMR LEADER+, podíl členských obcí).

Rok 2006 – projekt **Pootaví turistické – realizace cyklotras a cyklostezek Pootavím II**, díky kterému byly provedeny terénní úpravy a zprůjezdnění cyklostezky v úseku Horní Poříčí – Střelské Hoštice. Celkový náklad 720 265 Kč. (Financování: JČK, podíl členských obcí).

V letech 2000–2006 svazek realizoval projekty pro rozvoj cykloturistiky za 3 223 265 Kč. Z toho dotace z MMR na integrované projekty mikroregionů včetně LEADER+ činila 1 550 000 Kč, dotace z POV Jihočeského kraje byla 700 000 Kč, příspěvek Okresního úřadu Strakonice byl 86 000 Kč, příspěvek MěÚ Strakonice 160 000 Kč a vlastní podíl obcí 727 265 Kč.

Česká centrála cestovního ruchu připravila v roce 2003 projekt „*Krásná země*“ na podporu domácího cestovního ruchu. Byla to štafetová propagační jízda na kolech po České republice, které se zúčastnily významné osobnosti kulturního, společenského a politického života. Jedna ze štafet projížděla i městem Strakonice, kde byli účastníci ubytováni. Mezi nimi i Ing. Jaroslav Martínek, národní cyklokoordinátor, se kterým se zástupci SOS sešli nad připraveným plánem cyklotras Otavská a Volyňská, prováděcím projektem a dosavadními výsledky úprav stezky kolem Otavy. Ing. Martínek zrealizované aktivity zaujaly a slíbily spolupráci. A tak vstoupila „*Otavská*“ a „*Volyňská*“ do života. Následovala další jednání, obě cyklotrasy dostaly svá čísla a pokračovalo jejich značení zajišťované Nadací Jihočeské cyklostezky ve spolupráci s městy Strakonice a Volyně. Od té doby žila Otavská i Volyňská svým životem a málokdo tuší, že jejich prvním iniciátorem byl Svazek obcí středního Pootaví.

*„**Otavská cyklistická cesta**“ začíná na Modravě, vede podél řeky Vydry a Otavy, prochází přes Sušici, Horažďovice, Strakonice, Písek a končí na Zvíkovském Podhradí. Celá trasa měří cca 151 kilometrů, z toho 68 kilometrů vede územím Plzeňského kraje a 83 kilometrů územím Jihočeského kraje. Otavská cyklistická cesta je v terénu vyznačena oficiálním logem a v celé délce je cyklisticky zprůjezdná.*

*„**Cyklotrasa Volyňka**“ má za hlavní cíl propojit velmi frekventované cyklotrasy Otavskou a Vltavskou. Zároveň má zatraktivnit přírodní a kulturní krásy podél řeky Volyňky, od Strakonice přes Volyni až do Vimperka, což samo sebou přiláká více turistů do této lokality. Cyklostezka Volyňka by měla být napojena na Zlatou stezku, takže by kromě prachatické, měli cyklisté k dispozici i vimperskou větev.*

Další informace: www.jihoceske-cyklostezky.cz

MALÁ REGIONÁLNÍ MUZEA

Muzeum selského statku

V letech 2004–2007 opravoval svazek památkově chráněné selské stavení čp. 7 ve Volenicích, kde zřídil Muzeum selského statku a informační centrum. Celkový náklad 1 358 000 Kč (z toho dotace POV DT 7 Jihočeského kraje 945 000 Kč + vlastní podíl 413 367 Kč).

Muzeum řeky Otavy a voroplavby

V roce 2005 připravil svazek projekt pro obec Střelské Hoštice do programu LEADER ČR, vyhlášeného Místní akční skupinou Strakonicko, na zřízení Muzea řeky Otavy a voroplavby v přízemí zámku ve Střelských Hošticích. Žadatel Obec Střelské Hoštice, celkový náklad 1 508 000 Kč (z toho dotace LEADER ČR 1 200 000 Kč + vlastní podíl 308 000 Kč).

Místní muzea nejlépe přibližují život na území svazku.

Muzeum selského statku mapuje vývoj zemědělské výroby a seznamuje s vybavením hospodářského dvora až do 50. let 20. století a vybavením dobové domácnosti.

Muzeum řeky Otavy a voroplavby se věnuje dnes již zapomenutému plaveckému řemeslu, rýžování zlata, rybářství, perlorodce říční a životu kolem řeky Otavy.

KULTURNÍ DĚDICTVÍ POOTAVÍ – místní památky

V letech 2008 – 2016 se svazek věnoval opravám sakrálních památek, památníků a veřejných prostranství. Za tuto dobu bylo opraveno 35 kaplí, kapliček a božích muk, 33 křížků, 13 veřejných prostranství a 5 památníků za celkovou částku 7 607 024 Kč (z toho dotace POV DT 7 Jihočeského kraje 5 062 000 Kč + vlastní podíl 2 545 024 Kč).

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Od 1. 6. 2018 do 30. 6. 2019 svazek realizoval projekt **Česko-rakouské setkávání s duší dřeva**, reg. č. KPF-01-072 s finanční podporou programu INTERREG V-A Rakousko – Česká republika, Fond malých projektů.

Partner projektu: Bauernmöbelmuseum Hirschbach

Zapojené obce: Horní Poříčí, Kladruby, Krty-Hradec, Střelské Hoštice

Projekt přispěl k péči obcí o veřejná prostranství, která nově zdobí dřevěné sochy, vytvořené umělci během Dřevosochařských víkendů, pořádaných v rámci projektu.

DALŠÍ AKTIVITY SVAZKU

Svazek obcí středního Pootaví

- v roce 2003 inicioval vznik MAS a od roku 2004 se stal jedním z jejích zakládajících členů
- v roce 2002 se podílel na přípravě založení Spolku pro obnovu venkova Jihočeského kraje
- vydává elektronický **zpravodaj OTAVAN**, kde průběžně informuje o své činnosti a zajímavostech z regionu

PROJEKT SMOČR

V současné době se svazek účastní projektu SMOČR „Posilování administrativní kapacity obcí“ na bázi meziobecní spolupráce, která je realizována prostřednictvím Center společných služeb. Projekt je podpořen z ESF v rámci OP Zaměstnanost.

ČLENSTVÍ SVAZKU

Spolek pro obnovu venkova –
od roku 2003

Místní akční skupina
Strakonicko, z.s.
– od roku 2004

Od roku 2016 – Turistická oblast
Prácheňsko
2016–2018 pod názvem Prácheňsko
a Pošumaví z.s.
od roku 2018 – DS Prácheňsko, z.s.

ÚZEMÍ SVAZKU OBCÍ STŘEDNÍHO POOTAVÍ

Svazek obcí se rozkládá na území bývalého Prácheňského kraje, dnes na pomezí dvou krajů - Jihočeského a Plzeňského. Členské obce svazku najdeme z části v zalesněném Pošumaví a z části v malebném údolí Otavy. Celá tato oblast je součástí turistické destinace Prácheňsko. Jedná se o historicky velmi významný region. Osídlen byl již v pravěku, o čemž svědčí četné archeologické nálezy. Srdcem a osou tohoto území je řeka Otava, která bývala po stovky let také důležitou dopravní tepnou. Za středověku i novověku zde vzkvétala voroplavba, která zajišťovala především splavování šumavského dřeva. Na vorech však bylo přepravováno i zboží různého charakteru. Na voru byl dokonce v roce 1868 přepravován z posvátné hory Práchně do Prahy základní kámen pro Národní divadlo. Velkou konkurencí pro vory se od poloviny 19. století, tedy již v době největšího rozmachu voroplavby, postupně stávala železnice. Konec vorů na Otavě však přinesla až Orlická přehrada. Poslední vor po Otavě proplul v září roku 1960.

V minulosti byla Otava zlatonosnou řekou s výskytem perlorodek a velkého množství ryb včetně lososů. Poskytovala tak místnímu obyvatelstvu velmi dobrou obživu. Díky otavskému zlatu a perlám bylo celé území bohaté. Žily zde nejmocnější šlechtické rody, po kterých tu zbyly pozůstatky tvrzí, hradů a hrádků, ale i menší záměčky. Přestože nepatří mezi významné národní kulturní památky, dodnes připomínají někdejší moc a slávu této malebné části bývalého Prácheňského kraje z doby, kdy každá obec byla panstvím nebo zemanstvím.

V současné době patří Otava mezi nejčistější řeky České republiky a je využívána především k rekreačním účelům. Tato prastará řeka si zachovala svůj romantický charakter, propouívá většinou klidně krajinou tajemných příběhů a vytváří osobitou atmosféru, kterou sem přijíždí zažít stále více turistů. Při sjíždění řeky nebo i při procházkách po jejích březích objevují kouzelné scenérie, které její tok s okolní přírodou vytváří.

Krajina kolem otavského údolí je převážně kopcovitá a patří k Pošumaví. Z některých míst poskytuje nádherné výhledy do okolí, kde se za dobré viditelnosti v dáli rýsují šumavské vrcholy téměř odkudkoli. S výjimkou města Strakonice nemá tato oblast průmyslový charakter. Převažuje zde zemědělská činnost na rodinných farmách nebo v družstvech vlastníků, obnoven byl pastevní chov dobytka. Odborně je provozována lesnická činnost, k dispozici je i lesní školka s autochtonním sadovním materiálem. Při putování pootavskou krajinou nacházíme v polích němě svědky lidové zbožnosti našich předků. Krajinu zdobí nesčetné božích muk, kapliček a křížků, ke kterým se váže řada příběhů. Dříve se nacházely v neutěšeném stavu, péčí obcí a svazku obcí jich byla většina opravena z Programu obnovy venkova Jihočeského kraje (DT 7). Dnes je opět potkáváme v plné kráse.

Ještě jedno specifikum území svazku má. Prácheňsko bylo vždy považováno za jeden z nejzpevnějších krajů v Čechách. Platí to dodnes. O dudáckou tradici, která celý region proslavila, se postaral Švanda dudák, o kterém koluje řada pověstí. Zpopularizoval ho Josef Kajetán Tyl svojí hrou Strakonický dudák aneb Hody divých žen, která patří stále k nejhranějším Tylovým dílům. Strakoničtí dudáci byli vyhlášení po celých Čechách, dnes i v Evropě a mimo ni. Tradice stále žije, ve Strakonících a okolí působí řada dudáckých muzik a souborů, hra na dudy se stále vyučuje. Ten, kdo má lásku k tradici a lidové hudbě, bude rozhodně nadšen Mezinárodním dudáckým festivalem, který každý druhý rok v měsíci srpnu pořádá město dudáků Strakonice. Tradice žijí nejen ve Strakonících. V Katovicích najdeme dětský folklorní soubor Otavánek a Veselou dudáckou muziku, v Horním Poříčí pěvecký Babský sbor z Poříčí. Každá obec svazku má nějakou svoji zajímavost, kterou stojí za to vidět. Stačí si na následujících stránkách vybrat, co ve středním Pootaví navštívit.

DROUŽETICE

Obec Droužetice se nachází v okrese Strakonice v Jihočeském kraji, zhruba 3,5 km severně od Strakonice. Leží v nadmořské výšce 440 m při jihovýchodním úpatí vrchu Tisovník (588,9 m). Obec se skládá ze dvou částí – původně samostatných obcí Droužetice a Černíkov.

První písemná zmínka o obci Droužetice je z roku 1204, kdy byla obec majetkem královským. Pozdější listiny z roku 1345 a 1398 prozrazují, že se obec stala majetkem Bavorů ze Strakonice, rodu se střelou v erbu, která je po nich ve znaku obce. Bavorové byli zakladateli vsi Černíkov. Obě obce v historii několikrát změnily majitele, od

roku 1398 do roku 1467 to byl rod pánů z Miloňovic. Poté přešly až do roku 1620 do majetku Řepických ze Sudoměře a Hodějovských z Hodějova. Nejznámější osobností tohoto rodu byl Jan starší Hodějovský z Hodějova a na Řepici, český humanista a mecenáš. V letech 1537–1555 působil jako místosudí Českého království. Na řepickém zámku založil velkou knihovnu a vytvořil z něj jedno z center humanismu v Čechách. Je považován za majitele prvního ex libris českého původu (1541). V dalších staletích patřila obec rodu Kolovratů, Losů z Losimthalu a Windischgrätzů.

Od roku 1976 do roku 1991 byla obec Droužetice součástí města Strakonice, od roku 1991 má vlastní samosprávu.

Významné osobnosti:

Lucie Reslerová-Rejzková (1948–2011) – dcera významného strakonického malíře, grafika a výtvarného pedagoga profesora Jiřího Rejzky (1914–1986). Často se zdržovala na chalupě v Droužeticích a v okolí malovala. Její obrazy a grafiky jsou zastoupeny ve sbírkách Ministerstva zahraničních věcí ČR, Ministerstva kultury ČR, v Národní galerii v Praze a v četných soukromých sbírkách.

Pamětihodnosti:

Kaple P. Marie z r. 1880 na návsi v Droužeticích

Soška Droužetické Madony – je zaručeně nejznámějším symbolem obce

Jde o významnou památku vysoké umělecké hodnoty od neznámého autora. Cenná polychromovaná socha Marie s dítětem, vysoká 147 cm, je dřevořezba z lipového dřeva. V kapli P. Marie z roku 1880 byla umístěna až do roku 1978. Poté byla péčí strakonického muzea nákladně restaurována a nyní je uložena v Národní galerii v Praze. Česká republika s ní hrdě jezdí po významných světových výstavách. O její velikosti svědčí i to, že byla též jedním z exponátů na celosvětové výstavě EXPO 2000 v Hannoveru. V kapitulní síni na hradě ve Strakonici je umístěna její kopie, druhou kopii má v držení obec Droužetice. Od originálu jsou k nepoznání.

Kaplička v Černíkově z počátku 20. století

Přírodní památka Ryšovy vyhlášená v roce 1990 na ploše 35 ha

Předmětem ochrany je les s květenou typickou pro oblast Strakonických vápenců. Je tvořena zalesněným vrchem Ryšová (527 m).

HORNÍ POŘÍČÍ

Obec Horní Poříčí leží na břehu dříve zlatonosné Otavy mezi dvěma významnými vrchy Práchní a Kněžší horou v nadmořské výšce 412 m.

Nejstarší písemná zmínka o obci Horní Poříčí je starší než 700 let. Obec v současném uspořádání vznikla v roce 1963 sloučením dvou obcí (Horní a Dolní Poříčí), které byly založeny pravděpodobně jako rýžovnické osady. Lidé se zde živilí nejen rýžováním zlata, ale také sběrem perel z perlorodek říčních a lovem lososů. Později nacházeli práci při stavbě a plavení vorů, to znamená k přepravě dřeva z šumavských lesů až do Prahy. První písemná zmínka, týkající se voroplavy,

je z roku 1316, na Otavě se udržela až do 20. století, kdy ji nahradila železniční dráha (Císařská dráha Franze Josefa I.). Přes obec vedla kdysi kolem Otavy stará obchodní cesta, po které se přepravovala sůl, zlato a zemědělské produkty. Byla pokračováním Kašperskohorské větve Pasovské solné (zlaté) stezky. V 19. století byla místo ní postavena nová „císařská“ silnice. Řeka Otava je dnes využívána ke sportovnímu rybaření a vodním sportům a podél ní vede Otavská cyklistická cesta č. 1066.

V Horním Poříčí najdeme nedaleko Kubešova mlýna Výcvikové středisko univerzity Karlovy. Je určeno pro výcvikové kurzy, ale i pro rekreaci zaměstnanců a ostatní akce UK.

Významné osobnosti:

Alois Moravec, malíř a grafik, pro kterého byla obec místem inspirace a často ji navštěvoval.

Jeho dílo je zastoupeno ve sbírkách Národní galerie v Praze, Alšovy jihočeské galerie v Hluboké nad Vltavou, Západočeské galerie v Plzni a jinde.

Pamětihodnosti:

Kaple na návsi v Horním Poříčí – postavená v lidovém baroku, pochází z roku 1830

Kaple na návsi v Dolním Poříčí – víceboká, zaklenutá, pochází z 18. století

Hostinec U Roubalů

Jako hostinec je uváděn již v roce 1873, nyní je v majetku obce a slouží jako kulturní zařízení, hostinská činnost je zde zachována.

Kubešův mlýn – původně Šebestovský mlýn

Mlýn měl tři vodní kola na spodní vodu, provoz byl ukončen v roce 1952. Dnes slouží jako „Penzion Kubešův mlýn“.

Žižkův most

Vedl přes Březový potok a sloužil staré obchodní cestě. V minulosti tudy jezdily formanské vozy. Po přeložení řečiště potoka stojí dnes na suchu. Podle pověsti je most spojen s Žižkovým tažením na hrad Rabí – proto název Žižkův. Dnes je technickou památkou.

Zajímavosti:

Kubská skála, kde se podle pověsti ukrývá české vojsko, které přijde na pomoc, až bude v Čechách nejhůře. Je to takový „poříčský konkurent legendární hory Blaník“, která byla v těžkých chvílích české historie symbolem naděje na získání svobody a svébytnosti českého národa.

CHRÁŠŤOVICE

Obec leží zhruba 10 km severně od Strakonice v nadmořské výšce 500 m. Poloha obce umožňuje krásný výhled po okolí a na šumavské kopce. Z Chrášťovic je možné vidět například Klet, Boubín, Bobík, Zadov a další kopečky, při dobré viditelnosti spatříme i Velký Javor. Šumava se táhne po celém jižním obzoru a výhled je to opravdu okouzlující.

Obec má dvě místní části – Chrášťovice a Klínovice.

První písemná zmínka o vsi Chrášťovice pochází z roku 1544, kdy byla přikoupena k Řepici a stala se částí řepického panství rytířů Hodějovských z Hodějova. V roce 1577 patřila obec k majetku rodu Štemberků,

od roku 1726 náležela Černínům z Chudenic a od poloviny 18. století byla součástí Lobkovického panství. Po zrušení roboty a zániku panského zřízení se Chrášťovice staly samosprávnou obcí, se kterou byla později sloučena obec Klínovice.

Obec Klínovice je první písemně zmiňována již v roce 1345. Zajímavostí obce je, že má zpracovanou školní kroniku z let 1879–1945, která je k nahlédnutí v digitálním archivu Třeboň.

Významné osobnosti:

Z Chrášťovic pocházejí slavní bratři Čapkové, kteří se uplatnili jako vystěhovalci v krajanském hnutí v Americe.

Jan Vratislav Čapek (1842–1909) – krajanský novinář a dějepisec české emigrace v USA, prozaik, básník, historik české literatury v Americe.

Jeho novinářská a vydavatelská činnost v USA byla poměrně bohatá. Redigoval humoristický a satirický týdeník Diblík, jehož vydavatelem byl Josef Čapek. V humoristickém veršování prý neměl soupeře. Od roku 1871 byl redaktorem časopisu Pokrok, dále řídil redakci „Národních Novin“, byl také redaktorem „Dělnických Listů“ a „New Yorských Listů“ v roce 1876 až 1884, v letech 1876 a 1877 byl jejich vydavatelem.

JUDr. Tomáš Čapek (1861–1950) – prezident Bank of Europe, čecho-americký spisovatel a publicista, krajanský novinář a nejpłodnější historik českého vystěhovatelství do USA, autor bibliografie českého tisku v Americe. Zasloužil se vyhlášením sbírky v New Yorku o postavení pomníku prezidentu USA Woodrowi Wilsonovi v Praze, prvnímu takovému pomníku na světě. Slavnostní odhalení se konalo 4. 7. 1928.

Pamětihodnosti:

Návesní kaple sv. Jana Křtitele na nezvykle vyvýšené návsi v Chrášťovicích

Památník obětem I. světové války – umístěný v dolní části návsi v Chrášťovicích

Památky typické jihočeské lidové architektury:

– dům čp. 39 s rozlehlým selskobarokním štítem

– dům číslo 16 (dům bratří Čapků) – poblíž usedlosti jsou krásná boží muka a křížek

Návesní kaple v Klínovicích

Výklenková kaplička sv. Jana Nepomuckého u Klínovic

KALENICE

Obec Kalenice se nachází v nadmořské výšce 513 m. Rozkládá se v předhůří Šumavy v bývalém historicky významném Prácheňském kraji v nepatrné vzdálenosti od řeky Otavy. První písemná zpráva o Kalenicích je v darovací listině knížete Břetislava I. datovaná 18. října 1045. Později se staly Kalenice sídlem vладыků a kolébkou rodu Kaleniců z Kalenic, který vlastnil Kalenice již ve 14. století. Prvním známým představitelem tohoto rodu byl Jaroslav z Kalenic, zmiňovaný v horažďovické knize roku 1374. Po husitských válkách, někdy kolem roku 1430 Hynek z Kalenic panství prodává a usazuje se ve Škvořeticích u Blatné. Kalenico-

vé jsou zde pouze spoluvlastníci, ale roku 1462 odkupuje Beneš z Kalenic druhou polovinu panství od Zdeňka ze Šternberka a Konopiště. Stává se tak pánem celého panství, které pak bylo touto rodovou linií drženo až do roku 1688.

Rodový erb Kaleniců, na němž jsou v červeném štítě dva stříbrné buvolí rohy, se stal základem znaků obce Kalenice, ale také města Zruč nad Sázavou. Obec Zruč nad Sázavou koupil v roce 1553 Jiřík z Kalenic a povolil obci užívat jeho rodový erb. Za jeho vlády Zruč vzkvetla natolik, že byla Ferdinandem Habsburským povýšena na město. Kalenicové přestavěli gotický hrad ve Zručí na renesanční zámek. Erb rodu Kaleniců se stal později základem současného městského znaku Zruče nad Sázavou. Místu, kde se v Kalenicích rozkládalo sídlo Kaleniců, se nyní říká „Na Starosti“.

Významné osobnosti:

Oldřich Kalenička z Kalenic, který byl uznávaným spisovatelem staročeským. Je zařazen do Jungmannova Slovníku českých spisovatelů středověku.

Ignaz Spiro, díky kterému obec figuruje na seznamu obcí Židovského muzea v Praze jako „rodiště významné osoby“. Pozdější významný průmyslník se narodil v Kalenicích v roce 1817. Založil papírnu v Českém Krumlově, později i ve Větřní. Byla to jedna z nejvýznamnějších papíren v celém Rakousku-Uhersku a svůj věhlas si udržela i po roce 1935, kdy vlastnila největší novinový rotační stroj ve střední Evropě. Ignaz Spiro byl mimo jiné též spoluzakladatelem Židovské náboženské obce v Českém Krumlově a jejím prvním předsedou. Zemřel 24. října 1894 a na židovském hřbitově v Českém Krumlově má dodnes honosnou „velkoburžoazní“ hrobku.

Pamětihodnosti:

Kaplička sv. Františka z Assisi z roku 1832

Morový sloup z roku 1722

Pomník padlým občanům v první světové válce

Tvrz Hviždalka – původně pozdně gotická tvrz v zámeckém parku

Obec se rozkládá v předhůří Šumavy v nadmořské výšce 412 m po obou březích řeky Otavy. Vznikla patrně jako rýžovnická osada v průběhu 9–10. století. První písemná zmínka o Katovicích se nachází v darovací listině knížete Břetislava I. z roku 1045, v níž se píše o osadě ležící na brodu a chráněné hradiskem. Již v roce 1505 jsou Katovice zmiňovány jako městečko. Vladislav II (1471–1516) jim udělil právo mýta, cla a právo tržní na dva jarmarky ročně. Pravděpodobně později získaly i právo pečetní. Kdo jim udělil znak, není známo. Po staletí se místní obyvatelé živil zemědělstvím, užitek přinášela i voroplavba a s ní spojené zpracování dřeva. Koncem 19. století se začala rozvíjet i řemeslná výroba a průmysl. V letech 1913–1922 docházelo na Kněží hoře k těžbě grafitu. V roce 1974 se Katovice staly střediskovou obcí, po rozpadu střediskové soustavy po roce 1989 Katovice získaly zpět statut městyse. V létě jsou Katovice díky řece Otavě vyhledávaným rekreačním místem.

Významné osobnosti:

Václav Matějka, český scénárista, režisér a spisovatel. Jeho debutem byl film Nahota (byl oceněn na MFF v Cannes). Je známý jako tvůrce oblíbených retrokomedií Anděl s ďáblem v těle a Anděl svádí ďábla. Do filmové historie se zapsal řadou dalších úspěšných filmů.

Zdeněk Charlie Blažek, známý kytarista, producent, manažer a skladatel.

Dlouho hrál s klavírním géniem Rudolfem Roklem v doprovodné kapele Karla Gotta. Spolupracuje se stálíci českého popu, jakými jsou Helena Vondráčková, Martin Maxa, Petr Kolář. Je členem skupiny Golem a má i svoji jazzrockovou kapelu Charlie Band.

Pamětihodnosti:

Kostel sv. Filipa a Jakuba, původně ranně gotický ze 13 století s renesančními úpravami

Kamenný pranýř, hranolový sloup ze 17. století

Pamětní kámen s nápisem ve švabachu ze 17. století

Kaplička sv. Jana Nepomuckého, barokní, výklenková, z 18. století

Husův pomník z roku 1921

Kněží hora (Katovická hora) – 493 m

Majestátní vrch, který se rozprostírá severozápadně od Katovic. Na jeho vrcholu jsou dosud patrné pozůstatky slovanského hradiště o rozloze 8 ha. Hradiště bylo chráněno mohutnými valy, zaniklo v 10. století. Kněží hora svojí zádumčivostí znovu a znovu přitahovala a přitahuje své obdivovatele. Váže se k ní řada bájí a pověstí. Byla oblíbeným námětem básníků M. Tůmy a L. Stehlíka i malířů B. Urycha a A. Moravce, který ji nazval Fudžijamou jižních Čech.

Kněží horu popisuje psychotronik a spisovatel Ing. Pavel Kozák jako vysoce energetické místo.

Přírodní rezervace Kněží hora

Byla vyhlášena v roce 1985 a má za úkol ochranu původní doubravy a řady druhů chráněných rostlin.

KLADRUBY

Kladruby se rozkládají v předhůří Šumavy v bývalém historicky významném Prácheňském kraji na pomezí jižních a západních Čech v nadmořské výšce 460 m. Jméno obce je odvozeno z toho, že obyvatelé rubali klády, tedy byli kladrubci či dřevorubci. Nejstarší zmínka o vsi, původně rozdělených na několik statků, pochází z r. 1405. Při jednom z nich stála tvrz. V roce 1598 patřila k zámku Střela. V roce 1686 ji koupil Ferdinand Ignác Ježovský z Lub. Koncem 19. století byl majitelem velkostatkář Karel rytíř Taschek (Carl Ritter von Taschek), který se nesmazatelně zapsal do historie obce. Byl bezesporu nejpopulárnější postavou svého

rytířského rodu. Byl vzdělaný, hodně cestoval, svého času dokonce působil jako diplomat v Číně. Pod vlivem východní kultury ozdobil Kladruby ojedinělým, téměř čtyřhektarovým romantickým zámeckým parkem. Močálovité území změnil soustavou rybníků, jezírek, vodopádů a pěšinek v krajinářský park. Zbytky zdi původní tvrze na jednom z ostrůvků do něj začlenil vytvarováním profilů lidských obličejů – ženy a muže s bradkou.

Významné osobnosti:

Jiří Meitner, malíř a grafik, rodák z Moravy je dnes považován za jihočeského malíře a grafika. Tvoří na Strakonicku zejména v okolí svého bydliště v obci Kladruby. Jeho vzorem je Pablo Picasso, proto je v některých jeho dílech patrná inspirace kubismem. Inspiroval se i impresionismem Paula Cézanna a Josefa Šímy, kteří patří k jeho oblíbeným umělcům. Sám si však vypracoval zcela originální styl, který označuje jako imaginární realismus. V obci vyhotovil rozsáhlé nástěnné malby například v prostorách hospody U Draka.

Pamětihodnosti:

Zámeček s věžičkou a hodinami pochází z 1. poloviny 19. století

Poutní kaple Nejsvětější Trojice půdorysu kříže

Kaplička s obloukovou nikou

Usedlost čp. 8, kde se nachází kříž s plastikami Ježíše Krista a P. Marie

Zajímavosti:

Kladrubský drak

V obci můžeme na vlastní oči spatřit draka v nadživotní velikosti. Dá se předpokládat, že s délkou 20 m a výškou 5 m je největším drakem v celé zemi a je skutečně největší místní kuriozitou, která je pro jižní Čechy velice atypická. Usadil se přímo ve zdi zámeckého parku, odkud pohlíží na šumavské vrcholy. Přilehlý zámecký park o rozloze 2 ha se zbytky vodní tvrze hlídá již více než 100 let. Jeho zrození má na svědomí rytíř Carl Ritter von Taschek, který si své zážitky z Východu zhmotnil přetvořením pohledově nejexponovanější parkové kamenné zdi do podoby těla čínského draka – Indioska. Celek doplňoval bambusový altánek s pagodovitou střechou na dračím hřbetě s nádherným výhledem na Šumavu“.

KREJNICE

Obec Krejnice (dříve Krajnice) se nachází v malebném podhůří Šumavy 18 km západně od Strakonice v nadmořské výšce 524 m na samé hranici Jihočeského a Plzeňského kraje. První písemná zmínka o obci je v darovací listině knížete Břetislava I. z roku 1045, kdy ves daruje klášteru Benediktýnův v Břevnově. Od r. 1336 byla ves v majetku pána Viléma Bavora ze Strakonice, příslušníka jihočeského šlechtického rodu erbu střely. Po vymření rodu Bavorů přechází majetek na johanitský řád (řád maltézských rytířů). Před Bílou horou patřila ves Janu Vilému z Malovic, od r. 1640 byla majetkem Koců z Dobrušky. Ti ji prodali v r. 1796 plzeňskému měšťanu Guldenerovi z Lobez, od r. 1824 patřila rodině měšťana Šafaříka, v r. 1869 byla ves koupena Janem Viktorem Mayerem a jeho ženou Annou. Část vsi patrně náležela podle berní ruly strakonickému panství.

Pamětihodnosti:

Kaple sv. Martina, postavená v polovině 19. století na návsi

Statek z 19. století se selskobaročným štítem

Zajímavosti:

Ve znaku obce Krejnice, který obec užívá od 21. 6. 2018, je připomínán řád maltézských rytířů. Symbolem řádu je bílý osmišpičatý kříž v červeném poli, právě ten nalezneme ve znaku obce. Majetkem tohoto řádu byla obec Krejnice ve 13. a 14. století.

Řád maltézských rytířů je jedním z velkých mezinárodních rytířských řádů, který vznikl v 11. století jako Řád rytířů špitálu svatého Jana v Jeruzalémě neboli Řád johanitů. Byl jedním z největších a nej-mocnějších křesťanských rytířských řádů středověku. Jako Maltézský řád je označován podle svého působení na ostrově Malta, který mu byl věnován v roce 1530. Maltézský řád se v Evropě rychle rozšířil a získal obrovský mezinárodní vliv.

V Českém království byla první komenda zřízena ve 12. století a existuje nepřetržitě dodnes. Od roku 1402 až do roku 1694 byl centrem řádu v Čechách včetně sídla velkopřevora strakonický hrad. Pak konvent přesídlil do Prahy. Tam byla postavena rezidence pražských velkopřevorů a řádu byla svěřena duchovní správa chrámu Panny Marie Vítězné se světoznámým pražským Jezulátkem. Jihočeské panství a hrad Strakonice však byly nejvýznamnější základnou johanitů i v době habsburské monarchie. Sídlo Řádu je od roku 1834 v Římě. České velkopřevorství je jedním ze šesti. Ostatní sídlí v Římě, Neapoli, Benátkách, velkopřevorství má i Anglie a Rakousko. Vedle nich fungují ve 46 státech řádové asociace. Mezi známé členy řádu v českých zemích patří např. Karel Eduard Paar, první velkopřevor po roce 1989, Karel Schwarzenberg, Jiří Lobkowicz či Jiří Sternberg. Dalším významným členem řádu je pražský arcibiskup Dominik Duka.

Řád se vždy soustředil na poskytování účinné pomoci potřebným. Dnes je těžištěm jeho aktivit podpora a pomoc seniorům, zdravotně znevýhodněným a lidem v nouzi ve 12 centrech Maltézské pomoci, o.p.s. a v České maltézské pomoci České Budějovice, o.p.s.

KRTY-HRADEC

Obec Krty-Hradec – původně dvě vedle sebe ležící obce byly později spojeny v jednu obec, se nachází asi 5 km severozápadně od Strakonice ve zvlněné krajině Prácheňska. Leží v nadmořské výšce 431 m při jižním okraji Blatenské pahorkatiny, protéká jí jeden z přítoků řeky Otavy, Novosedelský potok (Kolčava), na němž jsou přímo v obci situovány dva rybníky: na západním břehu menšího z nich, Veského rybníka, se rozkládá místní část Krty, zatímco Hradec leží na severní straně níže položeného a většího Hradeckého rybníka.

První doložená zpráva o obci je z doby, kdy ji Bavor ze Strakonice daroval maltézským rytířům

sídlícím na strakonickém hradě. V roce 1569 jsou Krty uváděny k rychtářství mnichovskému a v roce 1840 pod panstvím strakonickým. Po zrušení patrimoniální správy v roce 1848 se Krty staly součástí Mnichova. Roku 1920 vytvořily společně se sousedním Hradcem obec Krty-Hradec, která byla v roce 1974 připojena ke Katovicím. V roce 1990 se obec opětovně osamostatnila. Zpočátku nesla název Krty, ten byl ale roku 1997 změněn na Krty-Hradec.

První písemná zmínka o Hradci je z r. 1569 v urbáři strakonického panství. Podle ústního podání nese Hradec jméno podle hrádku, který zřejmě stál na vyvýšenině nad hradeckým rybníkem. Měla to být dřevěná tvrz, po níž tu nic nezbylo.

Pamětihodnosti:

Kaple sv. Jana Nepomuckého na návsi

Patrová sýpka barokního původu v areálu hospodářského dvora

Boží muka – výklenková kaplička u silnice na Katovice

Kaplička Bělička severně od vsi, postavená před rokem 1837

Zajímavosti:

Na severovýchodním okraji Krt při silnici k lomu, kde se po řadu let těžil krystalický vápenec, se nacházejí nad studánkou Běličkou boží muka ze 17.–18. století. Pod nimi vyvěrá relativně silný pramen vody s průtokem asi jeden litr za vteřinu a s celkem konstantní celoroční teplotou kolem 10°C. Nikdy, ani za největších mrazů nezamrzá. Podle některých údajů je pramenem hloubkovým – má přivádět vodu až ze Šumavy.

V díle jezuity, historika a českého vlastence Bohuslava Balbína (1621–1688) „Rozmanitosti z historie Království českého“, je studánka Bělička zmíněna jako „*léčivý pramen, který byl vykopán pod vedením a na příkaz anděla na strakonickém panství rytířů Maltézanů u vsi Krtů. Zázraky tohoto pramene prý dosvědčuje mnoho svědků.*“ Podle legendy se zde zastavilo francouzské a bavorské vojsko od Prahy po porážce ve válce o dědictví rakouské v letech 1740–1745. Vojíci pili vodu ze studánky, omývali si rány a ty se jim zázračně hojily.

Studánka se objevuje i v knize současného spisovatele Ondřeje Fibicha „Nebe studánek“, věnované vyprávění o pošumavských studánkách.

MNICHOV

Obec Mnichov se nachází v okrese Strakonice v Jihočeském kraji. Rozkládá se v Blatenské pahorkatině, asi sedm kilometrů severozápadně od Strakonice v nadmořské výšce 435–472 m. Leží na svahu vrchu Háj (524 m) nad Velkým a Malým Mnichovským rybníkem. Celková výměra území je 782 ha. Z vrchu Háj je úžasný výhled na Šumavu a její podhůří.

Území bylo osídleno již v době halštatské, potvrzují to mohyly v okolí Mnichova. V době mladší hradištní byly u Mnichova dvě osady – je potvrzena existence slovanského kmene usedlého v povodí střední Otavy, kterému vévodilo hradiště na nedaleké Katovické hoře.

Původní jméno obce není zcela jasné, panuje domněnka, že zde byl vladyka jménem Mnich. Dříve byla obec nazývána Míchov, tento název v lidové mluvě stále přetrvává. První písemná zmínka o obci je z roku 1243 a svědčí o tom, že ves v té době náležela křížovníkům svatomářským. V roce 1251 potvrdil markrabí moravský a vévoda rakouský Přemysl Otakar II. věnování, jež učinil Bavor s manželkou ze Strakonice, řádu maltánského, jemuž darovali chrám a palác v hradu a k tomu několik vesnic, mezi nimi i Mnichov. Roku 1318 Vilém Strakonický, bratr Bavora III. potvrdil věnování johanitům. V pozdějších letech je Mnichov jmenován jako majetek panství strakonického – písemné doklady z let 1569, 1654, 1790, 1840. Podle berní ruly z let 1652-55 měl Mnichov 30 usedlostí, 27 sedláků, 1 chalupníka a 2 zahradníky – přibližně 210 obyvatel. Po revolučních letech 1848 žilo v Mnichově přibližně 600 obyvatel v 86 domech. Na začátku 70. let 20. století let měla vesnice 363 obyvatel a 103 domů. V současné době žije v obci 225 obyvatel, ze 125 domů je zhruba čtvrtina využívána k rekreačním účelům.

Pamětihodnosti:

Kaple sv. Vojtěcha

Kaple je původně barokní, přestavěná do dnešní podoby v r. 1854, barokní oltář pochází z 2. poloviny 17. století. Je dominantou obce a je využívána k pořádání zajímavých akcí.

Pomník padlým na návsi

Výklenková kaplička při silnici na Krty

Kaplička při silnici na Katovice

Křížky u cesty při silnici na Horažďovice

Památkové chráněné usedlosti čp. 7 a čp. 8 na návsi z první poloviny 19. století

Zajímavosti:

Od roku 1891 byla v Mnichově ve velmi pěkné budově na návsi doutníkářská škola. Budova školy byla opravena, ale dávno neslouží svému účelu.

Mnichovský rybník má rozlohu 25 ha, z vodní plochy vyčnívají bludné kameny patrně ještě z doby ledové. Drží se zde obrovské množství vodních ptáků a pochopitelně i dravců v okolí.

NOVOSEDLY

Obec Novosedly se nachází v Jihočeském kraji necelých 8 km západně od Strakonice v nadmořské výšce 418 m. Leží při západním okraji Strakonické kotliny na Novosedelském potoce (dříve Kolčavě). Obec se skládá ze tří částí: Novosedly, Koclov a Sloučín. Název Novosedel je patrně odvozen od nových sídel, která tu vznikla po původní zničené vesnici, jak naznačuje kronika obce. Osada mohla vzniknout jako rýžovnická v období rýžování zlata na Kolčavě, protože sejpy po rýžování sahají až k obci. Ze šera dávného věku se vynořují Novosedly až darovací listinou z r. 1204, kterou panovník Přemysl Otakar I. dává klášteři sv. Jiří v Praze pla-

ty z vesnic Prácheňského kraje, mj. z Novosedel. V r. 1225 je uvedeno, že Bolemila, manželka Bavora ze Strakonice, darovala Novosedly řádu sv. Jana Jeruzalémského neboli johanitům, později zvaných maltézští rytíři. Osada Koclov patřila v roce 1243 křižovníkům svatomářským. Po husitských válkách patrně přešly Novosedly do majetku Jiřího z Poděbrad, neboť tento zapsal v r. 1464 polovinu vsi svému švagru Lvovi z Rožmitálu. V 16. století byly Novosedly ve vlastnictví řádu maltézských rytířů.

Pamětihodnosti:

Kaple sv. Vojtěcha na návsi v Novosedlech

Barokní boží muka z 18. století při silnici z Novosedel na Volenice

Socha sv. Jana Nepomuckého z 19. století na mostě (silnice na Volenice)

Lidová architektura v Novosedlech

– usedlost čp. 21 z roku 1850 se dvěma štíty ve slohu selského baroka a ozdobnou balustrádou

– usedlost čp. 30 z poloviny 19. století se selsko-barokním štítem, volutami a božím okem

Kaple sv. Jana Nepomuckého z r. 1852 – Koclov

Je nejstarší zdejší památkou. Byla postavena jako poděkování za zrušení roboty. Konají se zde každoročně v květnu poutě.

Kaplička sv. Vavřince se zaklenutým vchodem je z r. 1842 – Sloučín

Kaplička sv. Jana z 19. století s výklenkem a jehlancovou stříškou zakončenou maltézským křížem. Kaplička stojí při polní cestě ze Sloučína na Koclov. Podle kronikáře jsou zde pochováni vojáci z války o dědictví rakouské z období kolem roku 1742.

Zajímavosti:

Obec má od roku 1885 školní budovu, která sloužila vzdělávání až do roku 1975. Po uzavření školy přestoupili žáci do základní školy ve Volenicích. Budova novosedelské školy byla po roce 1989 opravena a ve školním roce 1993/1994 bylo znovu zahájeno vyučování ve dvoutřídní škole. V současné době již škola opět svému účelu neslouží pro malý počet žáků.

PRACEJOVICE

Obec se nachází 4 km západně od Strakonice na pravém břehu Otavy v nadmořské výšce 400 m. Území bylo nepochybně osídleno již v 1. století př. Kr., kdy zde žili příslušníci kmene Bójů. V 8. a 9. století sem přicházejí Slované a na přelomu 10. a 11. století zde vzniká osada. Ta byla ve 13. století majetkem rodu Bavorů ze Strakonice, který patřil mezi nejbohatší šlechtu tehdejších Čech. Zcela nepochybně na tom mělo zásluhu zlato, které se rýžovalo na Otavě i u Pracejovic. První písemná zmínka o obci je datována z r. 1308, kdy byla obec darována maltézskému řádu Bavorem III. ze Strakonice.

Místní částí obce je Makarov, dříve samostatná obec, která se nachází v nadmořské výšce 460–510 m. První písemná zmínka o Makarovu pochází již z roku 1233, kdy patřila ke klášteru sv. Jiří na Pražském hradě. Ten ji prodal maltézskému řádu johanitů. Po vzniku politických obcí v roce 1850 byla historie obou obcí společná, Makarov byl až do roku 1921 součástí obce Pracejovice. Pak se osamostatnil a v roce 1964 byl znovu sloučen s obcí Pracejovice. V osadě se nachází přírodní koupaliště.

Významné osobnosti:

Rudolf Beran (1887–1954) byl významný český agrární politik, poslanec Národního shromáždění a v letech 1938–1939 česko-slovenský ministerský předseda. Byl velkým patriotem a všemožně podporoval nejen rozvoj rodné obce, ale i celého Strakonicka. Byl perzekuován nacisty i komunisty, za obou těchto režimů byl vězněn. Zemřel v roce 1954 ve věznici v Leopoldově. Dosud nebyl plně rehabilitován. Na jeho rodném domě, který slouží obci jako spolkový dům, mu byla odhalena pamětní deska. O jeho životě napsal Jaroslav Rokoský knihu „Rudolf Beran a jeho doba. Vzestup a pád agrární strany.“

Pamětihodnosti:

Sýpka v čp. 17 – státem chráněná památka, zděná, s prejzovou střechou a střílnovitými okénky

Kaple Panny Marie na návsi v lidově barokním stylu z roku 1898

Beranův dům

Dům byl obcí zrekonstruován za cca 10 milionů korun, polovinu z toho získala obec z dotace. Dnes slouží obci jako kulturní centrum obce. Součástí je pamětní síň Rudolfa Berana, kde se návštěvníci mohou dozvědět více o jeho životě.

Švehlův dům – stavba z doby první republiky ve stylu funkcionalismu

Dům je dílem významného výtvarníka Františka Průši a je na něm umístěna busta Antonína Švehly.

Kaple sv. Martina z roku 1905 v Makarově na návsi

Usedlost čp. 3 v Makarově z doby kolem roku 1860

Je postavena ve stylu selského baroka se sochou sv. Jana Nepomuckého v nice štítu.

Zajímavosti:

Sejpy – pozůstatky po starověkém a středověkém rýžování zlata (nachází se v lesích poblíž obce)

Přírodní rezervace Bažantnice (Lužní prales) o rozloze 22 ha se zbytky lužního lesa

STRAKONICE

Strakonice jsou významným jihočeským městem. Leží na soutoku Otavy s Volyňkou v nadmořské výšce 390–430 m. Na místě dnešního města původně stály čtyři vsi (Strakonice, Bezděkov, Žabokrtý a Lom), které se spojily v poddanské město Strakonice. Rozkvět města je spojen s mocným staročeským rodem Bavorů ze Strakonice, kteří postavili ve Strakonicih hrad. Měli v erbů střelu na zlatém štítě (dnes nacházíme tuto střelu ve znacích okolní obcí, jejichž historie byla s rodem Bavorů spjata). Jméno Strakonice se poprvé objevuje v písemných pramenech v roce 1235 v listině Václava I., kde je již uváděn Bavor s přídomkem ze Strakonice, musel tedy mít už

v té době ve Strakonicih opevněné sídlo. Původ rodu je odvozován od Bavora I. ze Strakonice. Ten se svou manželkou Bolemilou roku 1243 daroval polovinu strakonického hradu řádu johanitů (později zvaných maltézští rytíři), kteří v něm vybudovali raně gotický kostel a klášter. Původně gotický hrad prošel rozmanitým stavebním vývojem. Bavor II. ze Strakonice hrad rozšířil a nechal vystavět věž zvanou Rumpál. Bavor II. byl nejvýznamnějším členem rodu. V roce 1277 se stal nejvyšším maršálkem království, což byla první hodnost po králi. Měl za manželku dceru českého krále Přemysla Otakara II. Anežku.

V roce 1367 byla Strakonicih potvrzena Bavořem IV. městská privilegia. Roku 1402 prodal rod Bavorů i druhou polovinu hradu strakonického panství řádu johanitů. Tím začalo téměř 700 let dlouhé působení tohoto církevního řádu na strakonickém hradě. Od roku 1421 se stal strakonický hrad sídlem velkopřevora a konventu, kteří ze Strakonice spravovali své komendy v českých zemích až do konce 17. století. Strakonice byly jedním z hlavních středisek protihusitského odporu. Počátek 17. století nebyl vlivem třicetileté války pro johanity ani pro město Strakonice nijak příznivý. Poprvé hrad i město zpusťořilo řvédské vojsko Arnořta z Mansfeldu roku 1619, podruhé drancovali v roce 1641. Velkopřevor Rudolf Colloredo z Wallsee (1637–1657) přestěhoval své sídlo do Prahy.

Těžkou ránu maltézské komendě zasadila pozemková reforma počátkem 20. století. V průběhu druhé světové války pak byly Českému velkopřevorství odejmuty objekty v areálu hradu Strakonice, jednalo se o kostel svatého Prokopa a budovu děkanství. V období po válce nedošlo k nápravě této křivdy. České velkopřevorství začalo po roce 1990 jednat s Biskupstvím českobudějovickým o možnosti získat uvedené nemovitosti zpět. V roce 2008 byla se souhlasem českobudějovického biskupa msgr. Jiřího Paďoura uzavřena darovací smlouva ve prospěch Suverénního řádu maltézských rytířů – Českého velkopřevorství. České velkopřevorství se tak opět stalo po několika desítkách let vlastníkem svých historických majetků. V současné době je areál hradu ve vlastnictví tří subjektů, a to města Strakonice, Jihočeského kraje a církve.

Vývoj města byl v 19. a 20. století poznamenán postupující industrializací. Začala výroba fezů, byla založena Jihočeská zbrojovka (později České závody motocyklové). Značka ČZ proslavila nejen svého výrobce, ale i celé město. Po 2. světové válce přibýly ještě další závody a provozy. Město se rozšířilo v druhé polovině 20. století se významně změnil jeho vzhled.

I po velkém množství restructuralizací podniků po roce 1989 má ve Strakonicih stále tradici především průmysl textilní, strojírenský a pivovarnictví.

Strakonice leží v centru Prácheňska, jedné z nejzpevnějších českých oblastí. Ve městě je stále pevně zakotvena dudácká tradice, ke které se váže řada dudáckých pověstí. Nejznámější je J. K. Tylem zdramatizovaná báchorka Strakonický dudák, aneb Hody divých žen. Strakonické dudy opěvuje bezpočet lidových písní. Město se proslavilo Mezinárodním dudáckým festivalem, který se poprvé uskutečnil v roce 1967 u příležitosti 600. výročí založení města. Nyní se koná každé dva roky vždy na konci srpna a účastní se ho dudáci z různých zemí světa.

Osobnosti

Valentin Kochan z Prachové – literát, učenec, byl jedním ze 30 direktorů v pražské prozatímní vládě po defenestraci. Spolu s dalšími českými pány byl však 21. června 1621 stat na Staroměstském náměstí.

P. Josef Šmídinger – kněz, národní buditel, nadšenec pro české knihy, které se celý život snažil šířit. Šmídinger byl předlohou Aloisi Jiráskovi pro postavu pátera Vrby v románu F. L. Věk. Jeho jméno nese knihovna ve Strakonících.

Bernard Gruber – převor vyšebrodského kláštera, astronom, hvězdář, matematik, spisovatel.

František Ladislav Čelakovský – básník období národního obrození (Ohlas písní českých, Ohlas písní ruských), kritik a překladatel básní.

Jan Vlastislav Plánek – vlastenec, přítel F. L. Čelakovského. Plánek navštěvovali významné osobnosti – Josef Jungmann, Jan Evagelista Purkyně či Jakub Malý. Na sklonku života sepsal historii Strakonice.

Antonín Zellerin – malíř, po něm zůstal název Zellerinova stráž.

Antonín Voráček – převor maltézského řádu, strakonický děkan. Za druhé světové války se účastnil protifašistického odboje a po válce spolupracoval s americkou armádou.

Josef Režný – dudák a etnograf, výrazná osobnost českého národopisu, znalec dudácké hry. Zasloužil se významně o udržení a rozvoj dudácké tradice ve Strakonících.

Další významné osobnosti: s městem je spjata celá řada básníků, spisovatelů, malířů, hudebníků, vědců a sportovců, kteří vytvářeli nebo stále vytváří dobré jméno městu. Jsou uvedeni na www.strakonice.eu

Pamětihodnosti:

Strakonický hrad, založen ve 13. století na soutoku Otavy a Volyňky, národní kulturní památka

Barokní mariánský sloup uprostřed Palackého náměstí z let 1730–1740, též morový, dříve stál na Velkém náměstí, na místě staršího sloupu z roku 1586

Kostel sv. Markéty z let 1580–1583 podle plánů V. Vogarelliho na místě staršího kostela

Je to jednodílná stavba se síťovou klenbou a věží. Průčelí bylo upraveno roku 1777.

Kostel sv. Václava – původně gotický hřbitovní kostel sv. Václava ze 13. století blízko obou nádraží s barokními úpravami

Poutní kostel Navštívení Panny Marie Bolestné v části Podsrb na jihovýchodním okraji města z 18. století, který se stal vyhledávaným poutním místem

Bývalá radnice na Velkém náměstí – zdobená sgrafity akademického malíře Josefa Bosáčka podle návrhu Mikoláše Alše

Budova České spořitelny – sgrafitová výzdoba taktéž Josefa Bosáčka na návrh Václava Malého

Židovský hřbitov asi 2 km od Strakonice ve směru na Pracejovice

Masné krámy (čp. 142) – původní středověká zástavba

Domy čp. 44 a 45 – tzv. Papežovy domy

Pozdní empírový gloriol – drobná stavba podobající se otevřenému antickému chrámu z roku 1837, nachází se na umělému návrší v Rennerových sadech

Ocelová lávka pro pěší a cyklisty z roku 2009

Velké dudy – na kruhovém objezdu u Fezka, autor Ing. Pavel Pavel

Stonehenge – replika brány pravěké svatyně, také od Ing. Pavla Pavla, který si na tom zkoušel teorii o stavbě Stonehenge v Anglii

Memento strakonických Židů – podoba sedmiramenného svícnu menora, uprostřed doplněný kamenem z řeky Otavy – se nachází u Měšťanského pivovaru nedaleko stavby nové lávky (2009)

STRAŠICE

Obec Strašice (dříve Strašice v Pošumaví) leží v nadmořské výšce 585 m. Obec se skládá ze dvou částí – Strašic a Škúdry. Nachází se 20 km od Strakonice, blízko pomezí dvou krajů (Jihočeského a Plzeňského) a tří okresů (Strakonice, Prachatice a Klatovy). Nejvyšším bodem obce i obou jejích částí je vrch Bloudím (685 m). V blízkém okolí mj. vynikají vrcholy Altán (845 m) a Kůstrý (837 m), zhruba 3,5 km jihozápadně od Strašic. Pod Strašicemi protéká Novosedelský potok, zvaný také Kolčava. Nejnižše položenou lokalitu na území obce představuje právě jeho údolí (512 m v katastru Strašic a 464 m v katastru Škúdry). Na

potoce byly kdysi tři mlýny, ale již řadu desetiletí nemelou, staly se z nich rekreační objekty. Mlýny se však dostaly do znaku obce v podobě tří mlýnských kol. Zlatá ostrev v modrém poli ve znaku obce připomíná rok 1045, kdy kníže Břetislav věnuje vesnici Scodru (obec Škúdra) Břevnovskému klášteru. První písemná zmínka o Strašicích je z r. 1365. Dle pergamenu z r. 1368 prodal Mikuláš z Kanicz (snad z Krejnic) prioru Hermanovi a subprioru Hermanovi a konventu johanitů ve Strakonících polovinu dvora ve Strašicích. Část vesnice patřila na čas i měšťanům královského města Písku. Roku 1546 si dali zapsat právo na Škudru, část Vojnic, Kanicz, Kladrub a Strašic. Pro vzpouru proti Ferdinandu I. byly tyto vesnice v roce 1547 zabaveny a v roce 1549 je královská komora prodala Adamu Koczovi (Kocovi) z Dobrše a na Ohrazenicích.

Již před rokem 1800 bylo v obci Strašice zajištěno vzdělávání, a to soukromě v obecním domku. Po roce 1820 byla škola ustanovena úředně a učitelské místo bylo úřadem placené. V r. 1864 byla postavena ve Strašicích přiškolenými obcemi nová školní budova, v níž se začalo vyučovat v r. 1865. Od roku 1885 byla dvoutřídní, od roku 1941 pouze jednotřídní a v roce 1962 byla zrušena. Dnes již svému účelu neslouží, po rekonstrukci je využívána jako obecní úřad a knihovna.

Pamětihodnosti:

Kaple Panny Marie Bolestné na návsi mezi vzrostlými lípami je nově opravená s poledním a večerním vyzváněním

Pomník padlých vojinů z 1. světové války na návsi

Kaplička se sochou sv. Jana Nepomuckého na mostě přes Kolčavu

Návesní kaple ve Škúdrě z r. 1831

Kaplička ve Škúdrě na kopci asi 300 m od návsi

Prastará kaplička byla podle legendy postavena patrně na památku zahynulých švédských vojáků, kteří vpadli v roce 1645 do Prácheňského kraje.

Zajímavosti:

Strašická lípa – památný strom u hájovny pod lesem na jižním úbočí vrchu Bloudím

Kemp s koupalištěm – vznikl v hezkém přírodním prostředí při Kolčavě, www.kempkolcava.wz.cz

Obcí prochází cyklistická turistická trasa.

STŘELSKÉ HOŠTICE

Střelské Hoštice jsou obcí v okrese Strakonice, leží v nadmořské výšce 415 m. Původní název obce byl jen Hoštice. V době, kdy tvořily jedno panství se Střelou, byl název upraven na Střelohoštice a na počátku 20. století pak na Střelské Hoštice. První známky osídlení Pootaví se datují do sklonku starší a střední doby kamenné, trvalejší osídlení je prokázáno ve starší době železné. První písemná zpráva o obci pochází z doby kolem r. 1320, kdy zdejší tvrz vlastnil Oldřich z Potštětína. Po něm se zde vystřídala řada majitelů. V 15. století vládli v obci Kraselovští z Kraselova, po nich rod Pešíků z Komárova,

kteří tu nechali postavit renesanční zámek. Po Bílé hoře získal obec Jindřich Libštejnský z Kolovrat, v letech 1654–1773 sloužil jako rezidence klatovské jezuitské koleje. Významně do dějin obce zasáhli němečtí Obstovi, kteří zde působili v letech 1807–1885. Po nich se tu vystřídalo dalších 7 majitelů. Poté zámek sloužil jako ozdravovna a za minulého režimu až do r. 1991 zde byla kasárna. Od roku 2001 vlastní celý zámek obec. Dnes sídlí v přízemí Muzeum řeky Otavy a voroplavy.

Obec se skládá z částí Střelské Hoštice, Kozlov, Sedlo a Střelskohoštická Lhota.

Kozlov – první majitel osady byl Chval z Hoštic, který ves Kozlov založil a postavil zde tvrz. V r. 1398 vlastnili páni ze Želče. Další údaje o tvrzí nejsou známy. R. 1445 převor Beneš z Bračic daroval ves strakonickému špitálu u sv. Markéty.

Sedlo – osada doložena v r. 1372. Bývala zde tvrz, kterou vlastnili Dlauhoweští. Poslední zpráva o tvrzí je z r. 1544. Tvrz zanikla asi již v druhé polovině 16. století. V r. 1782 byla ves znovu založena.

Střelskohoštická Lhota – první zpráva je pravděpodobně z r. 1315, kdy je jmenován Předvoj ze Lhoty. V r. 1365 potvrzuje Karel IV. Albrecht, biskup litomyšlský, tvrze a vsi Lhotu a Kozlov. V období 1425–1529 vlastnili Lhotu páni z Brloha. Ti prodali v r. 1529 část majetku městu Horažďovic a v r. 1543 Lhotu s tvrzí a dvorem Mikuláši z Kraselova.

Významné osobnosti:

hudební skladatel **Julius Hugo Benoni**, sbormistr **Josef Pilka**, akademický malíř **Alois Moravec**, malíř **Ing. Rudolf Květoň**, univerzitní profesor **PhDr. Jaroslav Ludvíkovský**, kriminalista **mjr. Jaroslav Zahradka**, místní historik **JUDr. Josef Drobil**

Pamětihodnosti:

Klasicistní kostel sv. Martina ve Střelských Hošticích, **Zámek** původně renesanční z 2. pol. 16. století s barokními úpravami, **Pomník padlým v 1. světové válce** z roku 1932 na návsi, **Pomník v Domince** z roku 1946, **Návesní kaple sv. Václava** z r. 1870 v Kozlově, **Kaple P. Marie Pomocné** z r. 1866 v Sedle, **Křížek na kamenném sloupu** z r. 1839 v Sedle, **Klasicistní návesní kaple sv. Jana Nepomuckého** ve Střelskohoštické Lhotě, **Zemědělská usedlost čp. 24 a špýchar čp. 26** ve Střelskohoštické Lhotě

Zajímavosti:

Muzeum řeky Otavy a voroplavy – expozice muzea je věnována řece Otavě a základním údajům, přírodním poměrům, fauně a flóře, rýžování zlata, perlododce říční a připomíná i plavení dřeva na Otavě.

ŠTĚCHOVICE

Obec Štěchovice se nachází v okrese Strakonice, zhruba 10 km od Strakonice. Leží v nadmořské výšce 435 m. Obcí protéká Novosedelský potok (původní název Kolčava), na kterém stojí mlýn, a od roku 1926 je přemostěn. Údolí se po obou stranách zvedá do kopců, z nichž nejvyšší je Boží kámen (621 m). K obci patří tři samoty v lokalitě Lipnice, samoty Dřetiny a osada Nové Dvory.

Místo bylo osídleno již v době pohanské. Na blízkém návrší zvaném Krčohrad bývalo staré tvrziště kruhového půdorysu chráněné valem a příkopem. První písemná práva o osadě je z r. 1204, kdy král Přemysl

Otakar I. daruje osadu Setěchovice klášteru sv. Jiří na Pražském hradě. Je známo, že v r. 1408 zdejší majetek zemřelého zemana Jana připadl králi. Setěchovice se tak dostaly k hradu Kašperku. V r. 1584 získal statek se vsí Petr Boubínský z Újezda. Boubínští zde postavili na místě původní tvrze ze 14. stol. renesanční sídlo. Později se zde vystřídala řada majitelů a v r. 1888 zámek s hospodářstvím koupil JUDr. Karel Veselý, který v Týně nad Vltavou stavěl vlečné lodě pro labskou plavbu. Za vydělané peníze koupil velkostatek ve Štěchovicích, který vlastnil ještě jeho vnuk. Pak byl majetek rodině znárodněn (r. 1948) a předán do užívání JZD Štěchovice. Po roce 1989 byl potomkům navrácen v restituci. Předkové současných majitelů hospodařili na statku od roku 1890 s vynucenou přestávkou mezi lety 1949–1996. Po konfiskaci zde sídlilo a „hospodařilo“ JZD. V důsledku extenzivního hospodaření došlo k celkovému zchátrání objektů a k devastaci staré anglické zahrady s prvky francouzského stylu. Od roku 2005 je postupně areál rekonstruován. Cílem současných majitelů je vrátit statku využití a původní podobu.

Pamětihodnosti:

Zámeček – jednopatrový, trojkřídlý

Renesanční původ připomínají sgrafitové rustiky podobné jako na dobršské tvrzi. Pozdější úpravy byly barokní, poslední z období klasicismu.

Kaple na návsi z roku 1861 opatřená zvoníčkou se zvonem

Pomník padlých za 1. světové války

Kaplička sv. Jana Nepomuckého z let 1830–1840 na návrší při silnici na Volenice

Špejchar (Špýchar) z 18. století sloužil jako kontribuční sýpka, je v majetku pozemkového úřadu a je státem chráněnou památkou

Statek č. 22 (nad kapličkou) se štítem ve stylu lidového baroka je z roku 1848

Zajímavosti:

Ve vsi bývala známá výroba kořalek a vína. Nejznámějším produktem byla žitná, zvaná podle majitele likérky Bedřicha Münze „münzovka“. Ten se pro svůj židovský původ stal obětí holocaustu. Složení a technologii výroby likéru nikomu neprozradil. Prý příčinou jeho dobré chuti byla voda ze studny.

ÚNICE

Obec Únice se nachází v okrese Strakonice v Jihočeském kraji v nadmořské výšce 468 m. Lidově Ounice, jméno vysvětlováno jako ves lidí Únových (od osobního jména Úna, což byla domácí zkratka jmen Úněslav, Uněmír, apod.). Únice najdeme v celých Čechách pouze jedny. V dějinách se poprvé připomínají 22. ledna 1308, kdy věnoval Bavor III. ze Strakonice johanitům ves Únice s poli, loukami a rybníky. Darovací listina je prvním písemným dokladem o vsi. Hubenov byl poprvé v historii písemně doložen v roce 1345. Již v 15. století patřily Únice i Hubenov ke strakonickému panství. V berní rule strakonického panství z r. 1652 jsou ve vsi uvedeni jen 3 rolníci, z nichž Pavel Slavík a Matej Ounický mají po

54 str. rolí. Revoluční rok 1848 přinesl velké změny. Na základě nového obecního zřízení začaly vznikat samostatné obce. Vznikla i obec Únice a k ní jako podřízené osady náležely Hubenov, Klínovice a Podolí. Po komunistickém převratu přišla obec o svoji samostatnost a byla sloučena s Třebohosticemi, které se staly střediskovou obcí pro Únice, Hubenov a Zadní Zborovice. Po roce 1989 došlo k rozpadu střediskové soustavy a Únice s Hubenovem znovu získaly v roce 1991 samostatnost. Obě obce leží mezi lesy Tisovník (589 m) a Březový vrch. Ráz krajiny si oblast ponechala v nezměněné podobě, patří mezi málo zachovalých krajín, kde člověk nenadělal mnoho škod přetvářením svého okolí.

Významné osobnosti:

Ing. Antonín Pavec, Dr. Tech. h. c. (1851–1927), únický rodák, byl vynikajícím chemikem. Má zásluhu o rozkvět chemického průmyslu v Kolíně a jeho udržení v českých rukách. Do Lučebních závodů v Kolíně nastoupil jako mladý absolvent techniky v roce 1873. Rychle se zapracoval a již roku 1875 se stal ředitelem. Nejenže rozuměl chemii a technologii, měl i obchodní talent a na téměř 50 let se stal hlavním hybatelem budování firmy. Rozšířil sortiment do organické chemie a zavedl výrobu farmaceutických přípravků. Acylpirin se kupříkladu začal vyrábět právě v Lučebních závodech v Kolíně. I odborně-literární činnost Ing. Pavce byla nevšední. Psal učebnice pro školy, za první republiky se stal předsedou Sdružení československých chemických průmyslů. Za své zásluhy byl jmenován čestným doktorem věd technických.

Pamětihodnosti:

Zvonička na vsi v Únicích ve tvaru jehlanu na trojnoží, u zvoničky je litinový kříž

Boží muka v Únicích

Návesní kaple v Hubenově z r. 1909

Zajímavosti:

Podle dávné legendy se tu jako první se v Hubenově usadil ovčák Matěj, řečený Vácha z Klenčí Pod Čerchovem, který měl pro hradního pána ve Strakonících zhotovit obří dudy. Zda se tak stalo, není známo. Tento hudební nástroj se však stal symbolem části znaku obce vyhrazeného pro Hubenov.

VOLENICE

Obec se nachází v nadmořské výšce 468 m v krajině, která se vyznačuje tím, že se zde sbíhají první výběžky Šumavského podhůří nad Pootavským valem. Podle knihy archeologa Dubského bylo toto území, kde se obec nachází, osídleno již v mladší době slovanské. Předpokládá se, že vesnice vznikla v 10. století. První písemná zpráva o obci pochází z roku 1227. V této době obec s významným poutním kostelem patřila klášteřu benediktinů u sv. Jiří v Praze. Ve středověku se v obci vystřídala řada majitelů, mezi nimi byl i král Jiří z Poděbrad. Největšího rozkvětu však dosáhla obec v letech 1404–1777 za pánů Koců

z Dobrše a na Ohrazenicích. Při kostele sv. Petra a Pavla vznikla ve Volenicích již ve 14. století první škola. V roce 1635 tu Kocové dali vystavět první školní budovu. Panský dvůr zde existoval až do roku 1786. Po zániku feudálních vztahů byla obec přičleněna k politickému okresu Strakonice, kam patří dodnes. Obec se skládá z několika místních částí – Volenice, Ohrazenice, Tažovice, Tažovická Lhota a Vojnice.

Významné osobnosti:

P. František Šmidinger, národní buditel, bratr p. Josefa Šmidingera; **P. Václav Chalupský**, katecheta, autor knihy „Cesta českého kněze pod sekeru“ o katovickém faráři P. Josefu Jílkovi, zapojenému do protifašistického odboje; **P. František Blahovec** (1864–1942) – děkan, konzistorní rada, zemský poslanec a především český vlastenecký kněz, působil jako národní buditel a obrozenec. Na volenickou faru za ním přijížděly významné osobnosti jako Dr. Grégr, Adolf Hejduk, Karel Klostermann, Alice Masaryková a Karel Kramář. Díky Františku Blahovcovi vzniklo v Pošumaví 17 hasičských spolků, 16 odborů Národní jednoty pošumavské, založil 7 spolků Československého červeného kříže. Pro kostel ve Volenicích pořídil v roce 1906 věžní hodiny; **Prof. PhDr. Jan Hromádka**, český geograf a vysokoškolský pedagog. V letech 1945–1946 byl děkanem Přírodovědecké fakulty Univerzity Komenského. V rodných Volenicích ho připomíná pamětní deska; **PhDr. Jitka Staňková, DrSc.**, etnografka, vědecká pracovnice Ústavu etnografie a folkloristiky ČR. V roce 2015 byla oceněna Čestnou medailí Vojtěcha Náprstka.

Pamětihodnosti:

Kostel sv. Petra a Pavla ve Volenicích – tento chrám je významným poutním místem, které v sobě spojuje prvky hned několika slohů – románského, gotického, renesančního i barokního. V kostele se nachází varhany z roku 1650 a hrobka šlechtické rodiny pánů Koců z Dobrše.

Jednopatrový dvoukřídlý zámek ve Vojnicích ze 17. století

Ranně barokní kostel Navštívení Panny Marie z r. 1687 na svahu vrchu Klokotín ve Vojnicích

Barokní zámek v Tažovicích empírově upravený kolem roku 1800

Mezi ostatní památkově chráněné objekty patří **usedlosti čp. 7, 9 a 18 v lidovém baroku**. Ve stavení čp. 7 bylo zřízeno **Muzeum selského statku**, které přibližuje život na venkově v první polovině 20. stol.

Technická památka:

Dvouobloukový kamenný most v Tažovicích z r. 1815 se sochou sv. Jana Nepomuckého.

Boží kameny – magické místo na vrchu nad Tažovicemi s nakupenými granitovými balvany je označováno za jedno z nejsilnějších energetických míst v Čechách.

Obec Zvotoky se nachází v šumavském podhůří Jihočeského kraje v okrese Strakonice v nadmořské výšce 513 m. Je to jedna z nejstarších obcí kraje, jejíž vznik spadá až do 1. tisíciletí, patrně až do dob pohanských. Leží v půvabném údolí horské říčky Kolčavy (s úředním názvem Novosedelský potok). V turistickém průvodci z roku 1904 je toto místo označováno jako „ráj v krajině“.

Jihovýchodně od obce se nachází vrch Hůrka a severně od obce leží vrch Tyterec. Na vrchu Tyterce prosperoval kdysi žulový lom, kde se těžil zvláštní modrý druh žuly. Dnes je lom zatopen a malé jezírko pod skalou vytváří pohádkovou scenérii.

Původní písemně uváděný název obce „Vokotoky“ nebo „Dvokotoky“ a nebo také „Dvocotloci“ pochází od dvou potůčků protékajících obcí. Vodní toky v katastru obce se také objevují ve znaku obce spolu se zlatým mlýnským kolem, připomínajícím rod Koců z Dobrše. Tato heraldická figura odkazuje taktéž na mlýny na potoce v katastru obce. Podle katastru z r. 1714 zde stál „na stálé vodě jednosložní mlýnec“ mlýnáře Mareše.

Poprvé jsou Zvotoky připomenuty v darovací listině knížete Břetislava I. z r. 1045, kterou věnoval vsi a statky, mezi nimi Zvotoky, zvané tehdy Dvocotloci, břevnovskému klášteru benediktinů. Ves patřila ve 14. a 15. století k panství vimperskému, později k panství dobršskému, strakonickému a volyňskému. V letech 1569–1850 patřila část vsi k panství strakonickému. Další části patřily k Ohrazenicím, Tažovicím a také ke Kraselovu (1696–1850).

Období první republiky znamenalo rozkvět a oživení obce. Podle historických záznamů byla v obci od roku 1908 obecná škola, v roce 1928 pro ní byla postavena nová školní budova. Od roku 1948 byla školou národní, ve které se udrželo vyučování až do roku 1959. Od roku 1982 sídlil v budově MNV. Dnes je budova po rekonstrukci. Je sídlem obecního úřadu a dalších služeb pro veřejnost. V obci jsou tři zahradnictví: vyhlášené zahradnictví pana Tomáše Reichla, malé rodinné zahradnictví U Malečů a zahradnictví Jany Šturmové.

Najdeme tu i sádky, jejich majitelem je Josef Mikeš. Chová zde pstruhy a lipany. Sádky se nachází na cestě do Strašic.

Pamětihodnosti:

Kaple Andělů Strážných z konce 18. století na návsi

Pomník padlým vojínům v I. světové válce

Křížky v obci a blízkém okolí pocházejí převážně z 19. století

Zajímavosti:

Hůrecká svatyně – jihovýchodně od obce se nachází vrch Hůrka, kde můžeme nalézt mezi jakoby náhodou seskupenými kameny tzv. Hůreckou svatyní s vysokou energií, která měla funkci nejen obřadní, ale i astronomicko-kalendářní (P. Kozák – Tajemná místa...).

Mladotický vrch (703 m) s krásným kolovým rozhledem – je nejvyšší horou strakonického okresu a leží asi 4 km západně od obce.

Obcí prochází zelená turistická trasa a cyklostezka č. 1069.

NA ZÁVĚR

Meziobecní spolupráce, která trvá již 20 let, určitě přinesla své ovoce. Poděkování patří všem, kteří se na činnosti svazku podíleli. Mnozí z nich již nejsou mezi živými. Věnujme jim zde alespoň vzpomínku: Ladislav Jáchym, Miloslav Kalbáč, František Míšek, Petr Taubr, Eduard Tuček, Josef Zábranský starší. Všichni z nich působili ve funkci starostů členských obcí a věnovali nemálo času rozvoji území svazku.

Za práci pro svazek obcí děkujeme také všem bývalým představitelům obcí, se kterými se stále můžeme setkávat, ale funkci starosty již nevykonávají. Patří mezi ně: Josef Blatský, Ing. Tomáš Hajdušek, Ing. arch. Milan Homolka, Josef Hromádka, Zdeněk Chodl, Ing. Petr Janoch, RNDr. Karel Karas, CSc., Ing. Václav Kučera, Josef Machník, Václav Paroubek, Vladimír Procházka, Ing. Miloslav Samec, Václav Tábor st., Ing. Pavel Vondrys, Milan Zima.

Poděkování patří Ministerstvu pro místní rozvoj ČR a Jihočeskému kraji za finanční podporu realizovaných projektů, které významně přispěly k rozvoji území našeho venkovského mikroregionu.

Zároveň děkujeme Místní akční skupině Strakonicko, z.s. za dlouholetou intenzivní spolupráci při realizaci metody LEADER v členských obcích svazku, za přínosnou spolupráci s mateřskými a základními školami z území svazku v projektu MAP, poskytování všech potřebných informací k projektovým řízením a v neposlední řadě i za finanční příspěvek k přípravě propagačních materiálů k 20. výročí existence svazku.

Svazek obcí středního Pootaví

sídlo: Husovo nám. 5, 387 11 Katovice

kancelář: Palackého nám. 1090, 386 01 Strakonice

e-mail: sosp.st@seznam.cz, www.strednipootavi.cz

Droužetice

Horní Poříčí

Chrástovice

Kalenice

Katovice

Kladruby

Novosedly

Pracejovice

Strakonice

Krejnice

Krty-Hradec

Mnichov

Strašice

Střelské Hoštice

Štěchovice

Únice

Volenice

Zvotoky

Vydal: Svazek obcí středního Pootaví v roce 2019, Ilustrace: Valentin Horba
Zpracování textové části: Jiřina Karasová, Miluše Tlapáková
Zdroj: vlastní data, webové stránky členských obcí,
Eduard Oberfalcer, „Encyklopedie měst a obcí okresu Strakonice“(2013).
NEPRODEJNÉ
Podpořeno z DP Jihočeského kraje na podporu činnosti mikroregionů.